

ACTIVITEITEN TEGEN DE NEUTRONENBOM

Internationaal

De aankondiging van de Amerikaanse regering om in overleg met haar NAVO-bondgenoten de aanmaak van de neutronenbom in overweging te nemen heeft in de loop van 1977 over heel de wereld een stroom van verontruste reacties losgemaakt, waarvan ook allerlei nationale en internationale organisaties zich tot tolk hebben gemaakt. De verontrusting blijkt doorgaans vooral te worden ingegeven door de oprechte overtuiging dat het hier gaat om een bij uitstek inhumane wapen, dat bovendien de atoomdrempel dreigt te verlagen, waardoor het risico van een nucleaire oorlog toeneemt.

Vanaf het begin heeft de Sowjet-Unie met politieke bedoelingen op deze begrijpelijke gevoelens van onbehagen trachten in te spelen met behulp van allerlei specifieke, ook niet diplomatieke middelen, waarover zij de beschikking heeft. Zo heeft de door haar beheerste Wereldvredeesraad, de belangrijkste internationale communistische mantelorganisatie, de week van 6 tot 13 augustus uitgeroepen tot "internationale actie-week tegen de neutronenbom". Dit initiatief werd onmiddellijk door het communistische Wereld Vakverbond ondersteund, terwijl tegelijkertijd diepe bezorgdheid over de Amerikaanse plannen werd uitgesproken door de Internationale Organisatie van Juristen, de Internationale Vrouwenfederatie, de Wereld Federatie van Democratische Jeugd, het Internationale Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking, kortom door de gehele internationale communistische frontbeweging.

Nog tijdens deze internationale actieweek, nl. op 8 augustus publiceerden 28 CP-en uit Europa, de VS en Canada een gemeenschappelijke verklaring, waarin zij het "barbaars karakter" van het nieuwe wapen aan de kaak stelden maar tegelijkertijd met name de socialisten, sociaaldemocraten en christenen opriepen mee te vechten voor voortzetting van de détente-politiek, zoals die van Sowjetzijde wordt voorgestaan. Intussen kwam in de westelijke wereld een brede actie-campagne op gang, waarin een aanzienlijke communistische inbreng viel te signaleren.

In de Sowjet-Unie zelf werd op 12 augustus een conferentie van Sowjet-russische vredescomité's belegd, waarop "namens miljoenen strijders voor de vrede" een resolutie werd aangenomen, die alle vredelievende mensen aanspoorde "een beslist neen tegen de neutronenbom uit te spreken". Onder de kop "Stopt de neutronenbom" meldde het Sowjetblad "Neue Zeit" *) dat de openbare mening in de Sowjet-Unie het momenteel als de prealabele taak van alle vredeskrachten in de wereld ziet om over een breed front de strijd aan te binden voor een verbod op de neutronenwapens, hetgeen alleen door massa-acties gerealiseerd zou kunnen worden.

Zo is de Sowjet-Unie er kennelijk op uit om met inschakeling van haar niet geringe internationale mogelijkheden de publieke opinie in - vooral natuurlijk de westerse-wereld te mobiliseren voor eigen politieke opties door in te haken op reeds bestaande, vaak ethische bezwaren tegen de omstreden neutronenbom.

Nationaal

Tot de 28 CP-en, die op 8 augustus hun gemeenschappelijke oproep tegen de neutronenbom lanceerden behoorde niet de CPN. Dit was eigenlijk wat verwonderlijk, omdat de CPN zich na haar verzoening met de CPSU dit voorjaar weer openlijk solidair heeft verklaard met de Sowjet-russische "vredespolitiek". Terwille van haar nationale image distancieerde de CPN zich echter in eerste instantie op formele gronden van voornoemde multi-laterale verklaring. Pas na de voorlopige ontknoping van haar interne machtsstrijd op 12 augustus haastte zij zich om alsnog haar aandeel in de internationale anti-N-bomcampagne te nemen, om de Sowjet-Unie te overtuigen dat ook een CPN zonder de heer De GROOT zou vasthouden aan de beloofde internationale solidariteit met haar "natuurlijke bondgenoot".

Reeds op 20 augustus publiceerde "De Waarheid" een verklaring van een initiatiefgroep van meer dan honderd Nederlanders - voor het

*) "Neue Zeit" is een Duitstalige uitgave van het blad Nowoje Wremia, een door het Sowjetvakverbond uitgegeven periodiek, dat beschouwd wordt als een spreekbuis van het Sowjetministerie van Buitenlandse Zaken.

merendeel CPN-leden en onder aanvoering van enkele partijbestuurders -, waarin opgeroepen werd om onder het motto "Stop de neutronenbom" een "brede beweging" op gang te brengen. Werden in de verklaring nog uitsluitend humanitaire bezwaren tegen het nieuwe vernietigingswapen aan-gevoerd, reeds begin september plaatste partij-voorzitter HOEKSTRA de actie tegenover de "agressieve" NAVO-plannen en het "verscherpte anti-communisme en anti-Sowjetisme". Naar zijn oordeel dienden alle com-munisten zich tegenover dit dreigende gevaar "internationaal te verenigen, welke meningsverschillen er ook zijn".

De initiatiefgroep ontplooidde allerlei activiteiten, die zich toespitsten op een grootscheepse handtekenactie, welke na gebleken succes al spoedig werd omgezet in een "algemene volkspetitie", te richten aan beide kamers der Staten-Generaal. Inmiddels zijn reeds meer dan 120.000 handtekeningen binnengestroomd bij het secretariaat van de initiatiefgroep, dat op naam staat van een Amsterdams CPN-districts-bestuurder. Op deze wijze wordt geprobeerd de verschillende weerstanden, die er onder allerlei categorieën van de Nederlandse bevolking tegen de neutronenbom bestaan, te kanaliseren en politieke richting te geven. Zo werd in "De Waarheid" veel ophef gemaakt van de advertentie in "Trouw" van 21 september, waarin tal van bekende kerkelijke vertegenwoordigers hun mede-christenen oproepen adhesie-betuigingen met het "Stop de neutronenbom"-initiatief te zenden naar het genoemde Amster-damse CPN-adres.

Toen enkele politieke partijen en kerkelijke organisaties voor-bereidingen gingen treffen voor een neutronenbom-manifestatie op 5 november in Utrecht, sloot de CPN zich ondanks aanvankelijke welover-wogen afzijdigheid, in later instantie daarbij aan uit vrees het ini-tiatief geheel te verliezen. Partijbestuurder DRAGSTRA, die op deze bijeenkomst namens de CPN het woord voerde, noemde de volkspetitie van de initiatief Stop de neutronenbom "het allerbelangrijkste" en riep alle aanwezigen op zich daarvoor actief in te zetten, wat gehono-reerd werd met 3000 nieuwe handtekeningen. Tijdens een desbetreffende

hoorzitting van de vaste Tweede Kamercommissies op 7 november was de Initiatiefgroep vertegenwoordigd door vier CPN-ers. De groep organiseert op 19 november in Amsterdam een "nationaal forum", waarop een "groot aantal sprekers uit politieke, wetenschappelijke en kerkelijke kring zal ingaan op de verschillende gevaren die zijn verbonden aan de invoering van de neutronenbom".

Diverse malen is er in Sowjetmedia met kennelijke instemming melding gemaakt van de activiteiten van de Initiatiefgroep in Nederland. Partijbestuurder HAKS benadrukte op 26 oktober in "De Waarheid" dat de beweging tegen de neutronenbom, waarin de CPN-actie zo'n uitermate belangrijke rol speelt, zowel nationaal als internationaal groot effect heeft. Overigens is de partij van plan deze beweging uit te bouwen tot een soort permanente CPN-frontorganisatie "voor vrede en veiligheid", zoals in de discussiegrondslag voor het 26ste partijcongres ook duidelijk wordt aangekondigd. De CPN ontbeert een dergelijke organisatie sinds zij in 1967 als gevolg van haar breuk met de CPSU de Nederlandse Vredesraad, haar bij de Wereldvredesraad aangesloten mantelorganisatie, liquideerde. Om deze nieuwe, bij voorkeur zo breed mogelijk samengestelde vredesbeweging vast in handen te houden, zorgt zij ervoor de sleutelfuncties in zowel het landelijk initiatiefcomité als in de plaatselijke werkgroepen door CPN-leden te laten bezetten.

18 november 1977.